Pärnumaa Kutsehariduskeskuse õppekava

Dir. KK 1-2/25/25 kinnitatud 21.04.2025

<table>
<tr><td colspan="2">Õppekavarühm</td><td colspan="5">Juhtimine ja haldus</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="3">Õppekava nimetus</td><td colspan="5">Jätkusuutlik ettevõtluse korraldus</td></tr>
<tr><td colspan="5">Sustainable business organisation</td></tr>
<tr><td colspan="5"></td></tr>
<tr><td colspan="2">Õppekava kood EHISes</td><td colspan="5">259282</td></tr>
<tr><td colspan="3">ESMAÕPPE ÕPPEKAVA</td><td colspan="3">JÄTKUÕPPE ÕPPEKAVA</td></tr>
<tr><td>EKR 2</td><td>EKR 3</td><td>EKR 4 kutsekeskharidus</td><td>EKR 4</td><td>EKR 5</td><td>EKR 4</td><td>EKR 5</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>X</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Õppekava maht (EKAP):</td><td colspan="5">240 EKAPit</td></tr>
<tr><td colspan="2">Õppekava koostamise alus:</td><td colspan="5">Õppekava koostamise aluseks on Vabariigi Valitsuse 26.08.2013 määrus nr 130 „Kutseharidusstandard“. Haridus- ja teadusministeeriumi 08.04.2025 määrus nr 15 “Kutsekeskhariduse riiklik õppekava” lisa 6 Jätkusuutliku ettevõtluse korralduse õppekava üldandmed, põhiõpingute struktuur ja moodulite kirjeldused.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Õppekava õpiväljundid:</td><td colspan="5">Kutsekeskharidusõppe eesmärk on üldhariduslike ja kutse- või erialaste teadmiste, oskuste ning väärtushoiakute omandamine, mis loovad õpilasele eeldused tööle asumiseks õpitud kutseala valdkonnas ja õpingute jätkamiseks järgmisel kutse- või haridustasemel.

Pärast õppekava läbimist õpilane:
1) kavandab teadlikult enda arengut ja karjääri lähtudes elukestva õppe põhimõttetest, hinnates adekvaatselt oma võimeid ja võimalusi ning olles teadlik erinevatest tööturu suundumustest;
2) planeerib ja juhib oma õppimist ja töötamist, hangib sihipäraselt õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet, kasutades sobivaid ja usaldusväärseid allikaid, erinevaid õpistrateegiaid ning vajadusel juhendamist ja abi;
3) väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui kirjalikult, arvestades suhtlusolukordi ja -partnereid ning kasutades sobivaid väljendusviise ja sõnavara, sh erialaterminoloogiat;
4) suhtleb võõrkeeles erinevates igapäevaelu ja tööga seotud olukordades iseseisva keelekasutaja tasemel, väärtustades keelelist ja kultuurilist mitmekesisust;
5) teeb koostööd seatud eesmärkide saavutamiseks, tegutsedes ülesannete täitmisel vastutustundlikult nii iseseisvalt kui kollektiivi liikmena, lähtudes üldinimlikest ja demokraatlikest väärtustest;
6) arvestab igapäevaelus ja töötamisel jätkusuutliku arengu põhimõtteid, töötervishoiu-, töö- ja keskkonnaohutuse nõudeid;
7) väärtustab enda seotust teiste inimeste, ühiskonna, looduse ja kultuuripärandiga, ning mõistes vastutustundliku ja keskkonnateadliku ühiskonnaliikmena enda rolli ja sotsiaalset vastutust;
8) rakendab kutseala valdkonnas töötamiseks vajalikke kompetentse, õpitud põhimõtteid, teooriaid, tehnoloogiaid nii tavapärastes kui ka uudsetes töösituatsioonides täites iseseisvalt mitmekesiseid töö- ja õppeülesandeid;
9) mõistab ettevõtliku, väärtust loova ja vastutustundliku tegutsemise olulisust nii endale kui ka ühiskonnale, lahendades töö- ja õppeülesannetega seonduvaid probleeme eesmärgipäraselt ja loovalt ning kohandades oma tegevust vastavalt muutuvatele olukordadele;
10) toimib aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna,</td></tr>
</table>

	järgides demokraatia põhimõtteid, ühiskonnas tunnustatud väärtusi ja käitumisnorme; 11) teeb põhjendatud otsuseid nii töö- kui igapäevaelu küsimuste lahendamisel, kasutades matemaatikale, loodusteadustele ja tehnoloogiale omast keelt, sümboleid, meetodeid ja mudeleid; 12) kasutab info- ja kommunikatsioonitehnoloogia võimalusi nii isiklikel kui tööalastel eesmärkidel eesmärgipäraselt ning vastutustundlikult; 13) kaitseb teadlikult oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti, arvestades küberturvalisuse põhimõtteid. 14) oskab teadlikult planeerida oma rahaasju igapäevases majandamises, tehes rahaasjades arukaid, vastutustundlike ja majanduslikult jätkusuutlikke otsuseid isikliku ja ühiskondliku heaolu tagamiseks.

Nõuded õpingute alustamiseks

Õpingute alustamise tingimuseks on põhihariduse olemasolu.

Õpinguid võivad alustada ka vähemalt 22-aastased põhihariduseta isikud, kellel on põhiharidusele vastavad kompetentsid, mille olemasolu hinnatakse vastavalt kooli vastuvõtukorras sätestatud tingimustele.

Nõuded õpingute lõpetamiseks

Õpingud kutsekeskharidusõppes loetakse lõpetatuks pärast õppekavas kirjeldatud õpiväljundite saavutamist.

Õpiväljundite saavutatust hinnatakse kutsehariduse standardis sätestatud korras.

Õpingute lõpetamisel väljastatav dokument

Õpingute lõpetanule väljastab kool lõputunnistuse kutsekeskhariduse omandamise kohta koos hinnetelehega.

Õppekava üldandmed

Õppekava võimaldab õpilasel omandada teadmised, oskused ja hoiakud õpingute jätkamiseks või töötamiseks erinevates ettevõtluse korralduse valdkondades nagu bürootöö, turundus ja müük, projektitöö ning tootearendus.

Õppekava õppemaht on 240 EKAPit, mis jaguneb järgmiselt:

1) kohustuslikud üldharidusõpingud 80 EKAPit;

2) põhiõpingud 125 EKAPit, millest ühiseid põhiõpinguid 100 EKAPit sh praktika 25 EKAPit ja valitavaid põhiõpinguid 25 EKAPit;

3) valikõpingud 35 EKAPit sh 5 EKAPit vabaõpingud.

Õppekavaga määratud suunavalikud ja/või spetsialiseerumised

Õppekava võimaldab järgmisi suunavalikuid, millest õpilane valib ühe:

1) ettevõtluse korralduse suund;

2) tootedisaini suund;

3) turunduse ja müügi suund;

4) bürootöö suund.

Pärnumaa Kutsehariduskeskuses on 2025 aasta vastuvõtus õppijal võimalus valida ettevõtluse korralduse suund.

Suunavalik/spetsialiseerumine toimub 2 õppeaastal.

Õppekava ülesehitus

1. Üldharidusõpingute moodulid ja nende õppe maht

keel ja kirjandus, 14 EKAPit;

matemaatika, 12 EKAPit;

võõrkeel keeleoskustasemel B1, 4,5 EKAPit;

võõrkeel keeleoskustasemel B2, 7,5 EKAPit;

loodusained, 18 EKAPit;

sotsiaalained, 13 EKAPit;

visuaal- ja helikultuur, 4 EKAPit;

kehakultuur, 5,5 EKAPit;

riigikaitseõpetus, 1,5 EKAPit.

2. Põhiõpingute moodulid ja nende õppe maht

2.1 Kõigile suunavalikutele ja spetsialiseerumistele ühised põhiõpingute moodulid:
oskused eluks ja tööks, 15 EKAPit;
digioskuste arendamine, 5 EKAPit;
sissejuhatus kutseõpingutesse, 10 EKAPit;
projektijuhtimise alused, 10 EKAPit;
õpilase professionaalne areng, 7 EKAPit;
ettevõtlus ja äriplaan, 7 EKAPit;
majandusõpetus ja –arvestuse alused, 8 EKAPit;
digiturundus ja kommunikatsioon, 6 EKAPit;
vastutustundlik ettevõtlus, 7 EKAPit;
praktika, 25 EKAPit;

2.2 Valitavad põhiõpingute moodulid ja nende maht ettevõtluse korralduse ja tootedisaini suundadel on järgmised:
2.2.1 Ühised põhiõpingute moodulid mõlemal suunal on järgmised:
innovatsioon ettevõttes, 5 EKAPit;
ettevõtluse õiguslikud alused, 5 EKAPit.
2.2.2 Valitavad põhiõpingute moodulid ettevõtluse korralduse suunal on järgmised:
ettevõtte töökorraldus, 10 EKAPit;
ettevõtte jätkusuutlik areng, 5 EKAPit.
2.2.3 Valitavad põhiõpingute moodulid tootedisaini suunal on järgmised:
disainmõtlemine ja väärtusloome, 5 EKAPit;
tootearendus ja tootearendusprotsess, 10 EKAPit.

2.3 Valitavad põhiõpingute moodulid ja nende õppe maht turunduse ja müügi suunal on järgmised:
turunduse ja müügi alused, 10 EKAPit;
turundus, 8 EKAPit;
müügitöö, 7 EKAPit.

2.4 Valitavad põhiõpingute moodulid bürootöö suunal on järgmised:
bürooassistendi baasoskused, 5 EKAPit;
dokumentide loomine ja registreerimine, 5 EKAPit;
dokumentide haldamine ja säilitamine, 5 EKAPit;
ametikohtumiste ja sündmuste korraldus, 5 EKAPit;
koostööoskuste arendamine, 5 EKAPit.

3. Valikõpingute moodulite valiku võimalused ja tingimused:
ettevõtlusõpe, 4 - 6 EKAPit;
riigikaitseõpetuse välilaager, 1,5 EKAPit;
ettevalmistus eesti keele riigieksamiks, 5 EKAPit;
ettevalmistus matemaatika riigieksamiks, 5 EKAPit;
ettevalmistus inglise keele riigieksamiks, 5 EKAPit;
digitaalsed ärimudelid ja e-kaubandus, 5 EKAPit;
finantsarvestus, 5 EKAPit;
fotograafia ja kujunduse alused, 5 EKAPit;
personaalne rahaplaneerimine ja investeerimise alused noortele, 5 EKAPit;
praktiline müük ja teenindus oskused, 5 EKAPit;
ärisuhtlus ja tööalane enesejuhtimine, 5 EKAP.

Valikõpingute moodulid toetavad ja laiendavad kutseoskusi või toetavad võtmepädevuste omandamist. Valikmoodulid määratakse kindlaks kooli õppekavaga. Õpilasel on õigus valida valikmooduleid kooli teistest õppekavadest või teiste õppeasutuste õppekavadest kooli õppekorralduseeskirjas sätestatud korras.

Õppija peab õppekava täitmiseks valima valikõpingute mooduleid vähemalt 30 EKAPi ulatuses. Valikõpingute moodulite valik õppeaastaks toimub hiljemalt õppeaasta kahe esimese nädala jooksul.

Vabaõpingud (5 EKAP) valib õpilane oma huvidest ja soovidest lähtuvalt kooli teiste erialade või teiste õppeasutuste õppekavadest; võib arvestada ka õppija poolt varasemate õpingute ja töökogemuse kaudu

õpitut sealhulgas mitteformaalse õppe käigus omandatut. Vabaõpingute valiku võimalused ja tingimused sätestatakse kooli õppekorralduseeskirjas.

Õppekava rakendamiseks koostatud moodulite rakenduskava, mis on leitav klikates lingil:
https://tahvel.edu.ee/#/curriculum/3604/version/9822

Õppekava lisad

1. Õppekava moodulite ja elukestva õppe võtmepädevuste vastavustabel
3. Õppekava avamise vajalikkuse põhjendus

Õppekava kontaktisik

Ille Kukk
kutseõpetaja
55523042, ille.kukk@hariduskeskus.ee

Õppekava üldharidus- ja põhiõpingute ning valik- ja vabaõpingute moodulite nimetused, õppe maht ja õpiväljundid

1. Õppekava üldharidusõpingute moodulite nimetused, õppe maht ja õpiväljundid

Keel ja kirjandus	14 EKAP	• väljendub nii suuliselt kui ka kirjalikult selgelt, asjakohaselt ja eesmärgipäraselt sõltuvalt suhtlusolukorrast ja teksti liigist • loeb, kuulab ja vaatab eri liiki ja žanrist tarbe- ja ilukirjandustekste, sh (audio)visuaalseid, seotud ja sidumata jm tekste ning arutleb nende üle • kasutab nii suulises kui kirjalikus tekstiloomes erinevaid allikaid (ka tehisintellekti), järeldab ja loob seoseid, teadvustab intellektuaalomandit • kujundab keele ja kirjanduse abil enda identiteeti, mis võimaldab enesejuhtimist, eneseanalüüsi ning sügavamat ühiskonna ja kultuuride mõistmist ja nendes osalemist • tõlgendab nii eesti kui maailma kirjanduse teoseid ning suhestab neid erinevate eluvaldkondade ja iseendaga
Võõrkeel keeleoskustasemel B2	7.5 EKAP	• suhtleb õpitavas võõrkeeles edasijõudnud keelekasutajana ladusalt nii kõnes, kirjas kui ka veebisuhtluses eesmärgipäraselt, väljendades erinevaid seisukohti ja arvamusi; • käitub erinevates suhtlusolukordades vastava kultuuri suhtlus-, keele- ja kultuurinorme arvestavalt; • kasutab õppimiseks erinevaid võõrkeelseid allikaid ja õpistrateegiaid ning kohandab neid vastavalt enda vajadustele ja keeletasemele; • võrdleb nii kodumaiseid kui ka rahvusvahelisi võimalusi edasiõppimiseks ja tööturul toimetulekuks; • väärtustab ennastjuhtiva õppijana võõrkeelte oskust, loob ja säilitab õpimotivatsiooni.
Võõrkeel keeleoskustasemel B1	4.5 EKAP	• suhtleb õpitavas võõrkeeles, väljendades arvamusi ja kirjeldades kogemusi, kasutades mitmekesist sõnavara ja keelestruktuure peamiselt mitteametlikes olukordades • käitub erinevates suhtlusolukordades vastava kultuuri suhtlus-, keele- ja kultuurinorme arvestavalt • kasutab õppimiseks erinevaid võõrkeelseid allikaid ja õpistrateegiaid ning kohandab need vastavalt enda vajadustele ja keeletasemele • võrdleb nii kodumaiseid kui ka rahvusvahelisi võimalusi edasiõppimiseks ja tööturul toimetulekuks • väärtustab ennastjuhtiva õppijana võõrkeelte oskust, loob ja säilitab õpimotivatsiooni
Matemaatika	12 EKAP	• rakendab matemaatika ja eluliste probleemülesannete lahendamisel ning tulemuste kontrollimisel sobivaid

		meetodeid ja digivahendeid • kasutab õpitud matemaatikateadmisi ja -oskusi erinevate valdkondade probleemülesannete lahendamisel, hinnates kriitiliselt nende sobivust ja piiranguid • selgitab erineval kujul (teksti, tabeli, graafiku, valemitena vms) esitatud matemaatilist infot, kasutades vajaduse korral erinevaid teabeallikaid • analüüsib erineval moel esitatud matemaatilisi, sh statistilisi andmeid, hinnates nende usaldusväärsust • annab hinnangu lahendusprotsessile ja saadud tulemuste tõepärasusele, tehes vajaduse korral parandusi ning esitledes tulemusi loogiliselt ja veenvalt
Loodusained	18 EKAP	• Kasutab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi keskkonna objektide ja nähtuste ning nendevaheliste põhjuse-tagajärje seoste selgitamiseks • Sõnastab uurimisküsimusi ja hüpoteese, kavandab ja korraldab loodusteaduslikke uuringuid, analüüsib ja tõlgendab tulemusi ning teeb kehtivaid järeldusi ja ennustusi • Leiab iseseisvalt usaldusväärset loodusteaduslikku informatsiooni ja kasutab seda erinevate ülesannete lahendamisel • Rakendab loodusainetes omandatud teadmisi ja oskusi probleemide lahendamiseks ja otsuste tegemiseks • Saab aru teaduse olemusest, seostab loodusteadusi ja tehnoloogiat • Selgitab kliimamuutuste ja rohetehnoloogia mõju keskkonnale • Selgitab elurikkuse ja jätkusuutliku arengu olulisust ning kasutab neid põhimõtteid igapäevaelus • Selgitab oma eriala seoseid loodusteaduste ja tehnoloogiaga elukestva õppe kontekstis
Sotsiaalained	13 EKAP	• iseloomustab kaasaegse maailma kujunemist ning Eesti ja maailma ajaloo vahelisi seoseid • mõistab kultuurilise mitmekesisuse väärtust ning kultuuride ja rahvaste rolli selles • eristab olulist infot ebaolulisest ning tõlgendab andmeid, kasutades allikakriitiliselt erinevaid teabevahendeid • selgitab ühiskonnaliikme aktiivset rolli ja vastutust, lähtudes kodanikuaktiivsuse, keskkonnahoiu ning inim- ja kodanikuõiguste olulisusest demokraatlikus ühiskonnas • analüüsib enda isiksust, lähtudes erinevatest rollidest ja kohustustest ühiskonnas • mõistab ühiskonnas toimuvate protsesside mõju üksikisikule ning paarisuhete ja peremudelite mitmekesisusele
Visuaal- ja helikultuur	4 EKAP	• mõistab kunsti ja muusika rolli ja olulisust enese, kogukonna ja ühiskonna toimimises • mõtestab visuaal- ja helikultuuri mitmekesisust Eestis ja maailmas, seostades seda ühiskonna ja tehnoloogia muutumisega ajas • väljendab end visuaali või heli kaudu loovprojektis, kasutades erinevaid väljendusvahendeid, -tehnikaid ja -vorme
Kehakultuur	5.5 EKAP	• iseloomustab objektiivselt enda kehalist ja sotsiaalset võimekust ning rakendab tervise edendamiseks erinevaid põhimõtteid ja tegevusi;

		• arendab vaimset ja füüsilist tasakaalu, on ennastjuhtiv ning omab pädevusi, mis toetavad terviseteadliku, vaimselt ja füüsiliselt aktiivse inimese kujunemist • rakendab teadlikult erinevaid liikumistegevusi ning näeb liikumist ja tantsu kultuuri osana ning iseennast selle kujundajana • iseloomustab ennast sportliku eneseväljenduse abil ning kirjeldab oma rolli tervisliku elukeskkonna loojana sotsiaalsest, kultuurilisest või tervislikust taustast sõltumata • kavandab enda igapäevast vaimset ja füüsilist töökeskkonda ning tervist toetavat kestlikkuse teed eneseanalüüsi ja eriala valiku toel
Riigikaitseõpetus	1.5 EKAP	• mõistab maailma ja Euroopa sõjaajaloo olulisemate sündmuste vahelisi seoseid, sh seoseid relvastuse arenguga, ning nende sündmuste tagajärgi ja mõju Eesti riigile, ühiskonnale ja inimeste saatusele • selgitab külma sõja aegsete ning tänapäevaste sõjaliste kriiside ja relvakonfliktide erinevusi ning mõju rahvusvahelisele julgeolekule • selgitab Eesti julgeoleku- ja kaitsepoliitika eesmärke maailma ja Euroopa julgeoleku kontekstis • selgitab Eesti riigikaitse eesmärke, ülesandeid ja korraldust ning nende seotust teiste ühiskonnaelu valdkondadega, lähtudes Eesti riigikaitse laiast käsitusest • tunneb Eesti Vabariigi kaitseväeteenistuse olemust, tähtsust ja selles osalemise võimalusi ning üksikisiku kohustusi, tuginedes vastavatele regulatsioonidele • omab ülevaadet rivilise liikumise kujunemisloost, rivikorra tähtsusest ja rivikäsklustest Kaitseväes • selgitab õigusaktidele tuginedes relva ja laskemoona ohutu käsitsemise põhimõtteid, relva kandmise kultuuri ning relva kasutaja vastutust • oskab kasutada topograafilist kaarti ja kompassi etteantud sihtpunkti jõudmiseks • on omandanud esmased esmaabivõtted ja oskab tegutseda õnnetusjuhtumi korral • kirjeldab Eestis toimuda võivaid hädaolukordi ja ohte siseturvalisusele elanikkonnakaitse kontekstis ning nendes tegutsemise põhimõtteid indiviidi ja riigi tasandil
2. Õppekava põhiõpingute moodulid, õppe maht ja õpiväljundid		
Oskused eluks ja tööks	15 EKAP	• püstitab enesearengueesmärgid, arvestades enda võimeid ja võimalusi ning väärtustades tervislikke eluviise • kasutab teadlikult erinevaid õpistrateegiaid ja -viise enda õpitegevuse kavandamisel ja juhtimisel • tegutseb seatud eesmärkide saavutamiseks vastutustundlikult nii iseseisvalt kui kollektiivi liikmena • mõistab ettevõtliku, väärtust loova ja vastutustundliku tegutsemise olulisust nii endale kui ühiskonnale • mõistab tööturu toimimise põhimõtteid ja enda arenguvajadusi tööturule sisenemiseks • kasutab varasemaid teadmisi, oskusi ja kogemusi igapäevaeluga seonduvate ülesannete lahendamisel • korraldab teadlikult oma rahaasju mõistes, et oma hea finantsilise käekäigu eest vastutab vaid tema ise

Digioskuste arendamine	5 EKAP	• kasutab digikeskkonnast vajaliku teabe leidmiseks sobivaid infootsingu ja andmehalduse võtteid, hinnates digisisu asjakohasust • kasutab info jagamiseks, suhtlemiseks ja koostööks sobivaid digilahendusi, arvestades digikeskkonnas kehtivaid suhtlus- ja käitumisnorme ning küberturvalisuse nõudeid • loob ja täiustab digisisu, kasutades sobivaid tööriistu sh tehisintellekti lahendusi vastutustundlikult ning arvestades autoriõiguse põhimõtteid • kaitseb oma digiseadet, isikuandmeid, privaatsust ja tervist, rakendades küberturvalisuse ja jätkusuutliku arengu põhimõtteid • lahendab digitehnoloogia kasutamisega seotud probleeme, tuvastades tehnilised tõrked ning valides sobivad lahendused nende likvideerimiseks
Sissejuhatus kutseõpingutesse	10 EKAP	• kirjeldab ettevõtlussektorit ning ettevõtluse tähtsust kohalikus arengus, arvestades jätkusuutlikkuse põhimõtteid; • mõistab ettevõtja ja ettevõtte eesmärke, tegevusi, võimalusi, vastutust ja rolli ühiskonnas, arvestades piirkondlikku eripära ja õigusnorme; • selgitab majandusringlust, majandussüsteeme ja turumajanduse põhimõtteid; • lahendab lähikeskkonna probleemi, kasutades loovustehnikaid ja disainmõtlemist; • mõistab ettevõtte tegevust ja eesmärke lähtuvalt jätkusuutlikust arengust; • kavandab turunduse ja müügiga seotud tegevusi lähtuvalt sihtrühmast.
Projektijuhtimise alused	10 EKAP	• kirjeldab projekti olemust ja olulisi etappe projekti kavandamisel; • määratleb meeskonnatööna probleemi, tuginedes kogutud infole; • kavandab meeskonnatööna jätkusuutlikke väärtustloovaid probleemilahendusi, kasutades loovustehnikaid; • kavandab meeskonnatööna ette miniprojekti ressursid ja tegevuskava, kasutades digitaalseid vahendeid; • loob meeskonnatöö käigus miniprojekti, lähtudes tegevuskavast ja ressurssidest arvestades püstitatud eesmärki.
Õpilase professionaalne areng	7 EKAP	• teeb tulemuslikult koostööd projektimeeskonnas, arendades suhtlemis- ja probleemilahendusoskusi; • koostab ennastjuhtiva õpilasena isikliku lühi- ja pikaajalise karjääriplaani; • kujundab personaalse õpitee, lähtudes adekvaatsest minapildist ja püstitatud eesmärkidest; • kujundab tasakaalustatud ja vastutustundliku isiksuse, arendades järjepidevalt vaimset, emotsionaalset, füüsilist ja sotsiaalset võimekust.
Ettevõtlus ja äriplaan	7 EKAP	• analüüsib ärivõimalusi, lähtudes iseenda eeldustest ja oskustest ning keskkonna toetavatest ja piiravatest teguritest; • kujundab toote ja selle hinna lähtuvalt äriideest; • koostab meeskonnatööna kogutud info põhjal ärimudeli ja äriplaani; • rakendab juhendamisel kavandatud äriplaani.
Majandusõpetuse ja -arvestuse alused	8 EKAP	• mõistab üksikisiku ja ettevõtte kohustusi riigi ees ning valitsuse rolli majanduses;

		• teeb eesmärgipäraseid ja säästlikke valikuid tarbimisel ja finantsteenuste kasutamisel; • mõistab tootlikkuse olemust ja tähtsust majanduses, arvestades ressursside piiratust/nappust; • mõistab raha funktsioone ning keskpankade ja kommertspankade rolli raharingluses; • mõistab Eesti majanduse arengusuundi ja võimalusi globaalsel tasandil, arvestades jätkusuutliku arengu eesmärke; • rakendab ettevõtte eelarvestamise ja finantseerimise põhimõtteid, lähtudes eesmärkidest; • järgib finantsarvestuse põhimõtteid, lähtudes õpilasfirma juhenditest
Digiturundus ja kommunikatsioon	6 EKAP	• hindab kommunikatsiooni rolli soovitud käitumise saavutamiseks; • kavandab digiturunduse peamisi kanaleid turunduseesmärkide täitmiseks; • korraldab digiturunduskampaania lähtuvalt ettevõtte müügieesmärkidest ning jätkusuutlikkusest.
Vastutustundlik ettevõtlus	7 EKAP	• mõistab kestliku arengu eesmärkide vajadust ja mõju ühiskonnale ning inimesele, tuginedes Eesti ja rahvusvahelistele kokkulepetele; • kavandab meeskonnatööna kogukonnaprojekti vastavalt valitud säästva arengu eesmärgile; • selgitab ettevõtlusega seotud maksud vastavalt õigusaktidele; • arvestab ja deklareerib töötasu, kasutades digilahendusi.
Praktika	25 EKAP	• teeb ettevalmistused praktikale suundumiseks, lähtudes õpi- ja karjäärieesmärkidest; • kirjeldab praktika käigus praktikaettevõtte eesmärke, ärimudelit ja jätkusuutlikkust; • teostab juhendamisel meeskonnaliikmena praktikaülesandeid, rakendades erialaseid teadmisi ja oskusi; • hindab juhendamisel praktika tulemuslikkust vastavalt seatud eesmärkidele.
Innovatsioon ettevõtluses	5 EKAP	• selgitab innovatsiooni tähtsust ettevõtte arengus ja tööprotsessides, järgides jätkusuutlikkuse põhimõtteid; • rakendab meeskonnatööna innovaatilisi lahendusi ettevõtte probleemile, kasutades disainmõtlemist ja järgides intellektuaalomandi kaitse põhimõtteid; • arendab toodet, arvestades turunõudlust ja kasutajakeskset lähenemist.
Ettevõtluse õiguslikud alused	5 EKAP	• selgitab ettevõtlusega seotud juriidilisi vorme ja nende õiguslikke erinevusi, tuginedes äriseadustikule; • analüüsib ettevõtte tegevusega seotud lepingulisi suhteid ja vastutust, tuginedes võlaõigusseadusele; • mõistab ettevõtte finantskohustusi ja majandustegevusega seotud maksustamise põhimõtteid, tuginedes maksuseadustele ja raamatupidamise seadusele • selgitab ettevõtluse õiguspärasust ja konkurentsiseaduse põhimõtteid turul tegutsemisel • mõistab ettevõtte tegevuse lõpetamise vajadusi ja võimalusi arvestades ettevõtte majandusseisu ja ettevõtluskeskkond;
Ettevõtte töökorraldus	10 EKAP	• selgitab inimeste koostöö põhimõtteid organisatsioonis ühiste eesmärkide saavutamisel;

		• koostab olulisemaid personalitöö dokumente, kasutades digivahendeid ja õigusakte; • mõistab enda rolli töökeskkonnas ja organisatsioonikultuuris; • mõistab väärtust loova ja vastutustundliku töötamise tähtsust. • planeerib meeskonnatöö tegevused, arvestades erinevate rollide ja ülesannetega; • peab läbirääkimisi projektides ja protsessides seotud osapooltega; • analüüsib juhendamisel projekti ja protsessi tulemuslikkust.
Ettevõtte jätkusuutlik areng	5 EKAP	• selgitab ettevõtte tegevuse mõju lühi- ja pikaajalises vaates seoses säästva arengu eesmärkidega; • teeb meeskonnatööna kohaliku kogukonna jaoks ühiskondlikult kasuliku projekti koostöös kohaliku organisatsiooniga, valides fookuseks ühe säästva arengu eesmärgi; • kirjeldab jätkusuutliku tegevuse mõõtmisviise, lähtudes valitud säästva arengu eesmärgist.
Disainmõtlemine ja väärtusloome	5 EKAP	• mõistab disainmõtlemise olemust, protsessi ja põhimõtteid erinevates valdkondades; • rakendab disainmõtlemise meetodeid praktilistes olukordades; loob kasutajakeskseid ja jätkusuutlikke väärtuspakkumisi; • hindab loodud lahenduste väärtust ja selle mõju kasutajale ja ettevõttele.
Tootearendus ja tootearendusprotsess	10 EKAP	• orienteerub tootearenduse protsessis, seostades seda jätkusuutliku ettevõtlusega; • rakendab kaasaegseid tehnoloogiad tootearendusprotsessis; • loob innovaatilise kasutajakeskse tootedisaini projekti; • valmistab toote prototüübi, kasutades sobivaid materjale ja tootmisviise; • hindab toote väärtust ja mõju kasutajale ja keskkonnale; • koostab keeleliselt ja vormiliselt korrektse ning tervikliku tootearenduse dokumentatsiooni.
Turunduse ja müügi alused	10 EKAP	• läbib turunduse -ja müügiprotsessi peamised etapid, luues nende omavahelisi seoseid ja seades mõõdikud eesmärkide täitmiseks; • rakendab tarbimispsühholoogiat ja tarbijakäitumise aluseid turundus- ja müügiprotsessides; • selgitab jätkusuutlikkuse põhimõtete järgimise mõju turundus- ja müügieesmärkide saavutamisele ning tarneahelale; • kasutab müügi- ja turundustegevustes erinevaid kommunikatsioonivahendeid ja -võimalusi; • analüüsib siht- ja sidusrühmi ning nende segmenteerimise olulisust turundus- ja müügikampaania eesmärkide saavutamiseks; • viib läbi meeskonnatööna turundus- või müügikampaania, keskendudes toote/teenuse jätkusuutlikkuse teadvustamisele ja vastutustundlikule tarbimisele.
Turundus	8 EKAP	• kavandab turundusstrateegia rakendamise, valides tegevused, lähtudes sihtrühmast; • kujundab reklaammaterjale, kasutades brändi põhielemente, nagu visuaalne identiteet, sõnumid, väärtuspakkumine;

		• loob turunduseesmärkide täitmiseks erinevat tüüpi sisuturunduse materjale, arvestades sihtrühma eripära.
Müügitöö	7 EKAP	• selgitab müügistrateegiate mõju ettevõtte jätkusuutlikule arengule; • korraldab müügiprotsessi, kasutades tõhusaid suhtlemis- ja läbirääkimisoskusi müügieesmärkide täitmiseks; • kujundab müügipinna, kasutades müügiedendamise tehnikaid ning arvestades toote eripära ja kliendi käitumist.
Bürooassistendi baasoskused	5 EKAP	• järgib eetika- ja etiketireegleid esindustegevustes ja kujundab organisatsiooni mainet; • järgib küberturvalisuse põhimõtteid ja omab vastutust virtuaalses koostöös, sh kasutatavate seadmete kaitsmisel; • mõistab kultuuri järjepidevust ja selle osa inimeste mõtte- ja käitumislaadide kujundajana; • kasutab heaperemehelikult oma tööülesannete piires bürootarvikuid ja -tehnikat, pakkudes kolleegidele tuge; • korraldab kontori-, esitlustehnika ja -tarvikute hankimist ning hooldust, arvestades organisatsiooni vajadusi.
Dokumentide loomine ja registreerimine	5 EKAP	• koostab dokumente, lähtudes valdkonda reguleerivatest õigusaktidest ja organisatsiooni nõuetest; • täidab dokumentidega seotud menetlustoiminguid, lähtudes organisatsiooni vajadusest.
Dokumentide haldamine ja säilitamine	5 EKAP	• säilitab, haldab ja kaitseb dokumente, lähtudes valdkonna õigusaktidest ja organisatsiooni nõuetest; • rakendab andmekaitse nõudeid dokumentide haldamisel vastavalt isiku- ja andmekaitse juhistele.
Ametikohtumiste ja sündmuste korraldus	5 EKAP	• valmistab ette ruumid ja seadmed vastavalt sündmuse vajadusele; • vahendab infot ja materjale, kasutades heaperemehelikult oma tööülesannete piires bürootehnikat; • korraldab sündmuse ja ametikohtumisi, arvestades organisatsiooni eesmärke ja vajadusi.
Koostööoskuste arendamine	5 EKAP	• selgitab inimeste koostöö põhimõtteid organisatsioonis ühiste eesmärkide saavutamisel; • koostab olulisemaid personalitöö dokumente, kasutades digivahendeid ja õigusakte; • mõistab enda rolli töökeskkonnas ja organisatsioonikultuuris; • mõistab väärtust loova ja vastutustundliku töötamise tähtsust;
3. Õppekava valikõpingute moodulid, õppe maht ja õpiväljundid		
Ettevõtlusõpe	5 EKAP	• mõistab ärivõimalusi, lähtudes iseenda eeldustest ja oskustest ning keskkonna toetavatest ja piiravatest teguritest • kavandab turundustegevused äriidees kirjeldatud tootele, tarbijale ja turutingimustele • mõistab ettevõtte eelarvestamise, finantseerimise ja majandusarvestuse põhimõtteid, lähtudes õigusaktidest ja heast tavast • kavandab ettevõtlustegevuse õpitavas valdkonnas, lähtudes äriideest ja ettevõtluskeskkonnast
Riigikaitseõpetuse välilaager	1.5 EKAP	• rajab meeskonna liikmena nõuetekohase välilaagri, kasutades olemasolevaid vahendeid ja allüksuse varustust ning järgides etteantud reegleid ja keskkonnasäästlikkuse

		põhimõtteid; • orienteerub maastikul kompassi ja topograafilise kaardi abil • oskab anda esmaabi ja transportida kannatanut välitingimustes • käsitseb juhendaja kontrolli all tsiviil- või mittesõjarelva ja laskemoona, järgides etteantud nõudeid ja ohutuseeskirju
Ettevalmistus eesti keele riigieksamiks	5 EKAP	• valdab eesti kirjakeelt ning kasutab seda korrektselt kõnes ja kirjas • mõistab sidumata tekste, hindab neis esitatud infot, teeb järeldusi ja loob uusi seoseid • koostab eri liiki tekste, kasutades alustekstidena nii teabe- ja ilukirjandustekste kui ka teisi allikaid neid kriitiliselt hinnates, tunneb erinevat liiki tekstide ülesehitust ja põhimõtteid; • arutleb loetud, vaadatud või kuulatud teksti põhjal teemakohaselt ja põhjendatult
Ettevalmistus inglise keele riigieksamiks	5 EKAP	• kasutab inglise keelt erinevat liiki dokumentide koostamisel; • mõistab kuuldut inglise keeles; • mõistab olulist infot inglise keelses tekstis; • põhjendab ja selgitab oma seisukohti inglise keeles; • sooritab proovieksami lähtudes riigieksami nõuetest.
Ettevalmistus matemaatika riigieksamiks	5 EKAP	• lihtsustab matemaatilisi avaldisi, lahendab võrrandeid ja võrratusi, rakendades sobivaid matemaatilisi mudeleid probleemide lahendamisel erinevates valdkondades; • esitab tasandilisi jooni valemi abil ja kontrollib või skitseerib jooni, kasutades geomeetria tarkvara nagu GeoGebra või WIRIS; • kasutab juhusliku sündmuse tõenäosust ja juhusliku suuruse jaotuse arvkarakteristikuid, uurides ja analüüsides statistilisi andmeid erinevates eluvaldkondades;
Digitaalsed ärimudelid ja e-kaubandus	5 EKAP	• selgitab digitaalse äri toimimise aluseid, sh digitaalse väärtusahela, ärimudeli komponentide ja e-kaubanduse eripära. • võrdleb e-kaubanduse platvorme ja tööriistu, hinnates nende sobivust erinevatele äriideedele ja kasutajakogemuse kujundamisele. • koostab ja esitleb digitaalset ärimudelit, lähtudes valitud toote/teenuse turustamisvõimalustest ja jätkusuutlikkuse põhimõtetest.
Finantsarvestus	5 EKAP	• kajastab majandusüksuse toimunud majandussündmusi vastavalt seadusandlusele • koostab mikroettevõtja finantsaruandeid, lähtudes kehtivatest õigus- ja normatiivaktidest
Fotograafia ja kujunduse alused	5 EKAP	• analüüsib erinevate fotode ja kujundusmaterjalide visuaalseid ja kompositsioonilisi elemente. • rakendab fotograafia ja kujunduse põhivõtteid, kasutades sobivaid töövahendeid ja digitaalseid lahendusi. • koostab lihtsa visuaalse kommunikatsioonimaterjali (nt plakat, sotsiaalmeedia reklaam), lähtudes sihtrühmast ja eesmärgist.
Personaalne rahaplaneerimine ja investeerimise alused noortele	5 EKAP	• hindab isiklikku finantsolukorda, sh kulude-sissetulekute suhet, finantseesmärke ja rahalisi harjumusi, kasutades sobivaid digilahendusi. • võrdleb erinevaid investeerimisvõimalusi ning rakendab

		investeerimise põhimõtteid (nt riski hajutamine, ajaväärtus) isikliku investeerimisplaani koostamisel. • koostab jätkusuutliku finantsplaani, mis hõlmab eelarvet, investeerimisstrateegiat ja riskijuhtimise aluseid, seades eesmärgiks majandusliku iseseisvuse.
Praktiline müük ja teenindus oskused	5 EKAP	• demonstreerib praktilisi müügitehnikaid, arvestades kliendi vajadusi ja ostukäitumist; • rakendab klienditeeninduse head tava erinevates teenindussituatsioonides • analüüsib enda müügi- ja teenindusprotsessi tugevusi ja arenduskohti, tuginedes tagasisidele.
Ärisuhtlus ja töölane enesejuhtimine	5 EKAP	• kirjeldab tööalase suhtluse ja koostöö põhimõtteid, arvestades erinevate suhtluskanalite ja -stiilide mõju töö tulemuslikkusele. • kujundab enesejuhtimisoskusi, planeerides teadlikult tööülesandeid ja eesmärke vastavalt oma rollile meeskonnas. • rakendab efektiivse eneseväljenduse ja tagasiside andmise oskusi tööalastes suhtlussituatsioonides.